

INSON – EZGULIK IJODKORI

Eshmurodova Oynisa

Samarqand viloyati Narpay tumani 64-umumiy o'rta ta'lim maktabi
tarbiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu dars ishlanmada 7-sinf o'quvchilari uchun tarbiya fanidan "Inson-ezgulik ijodkori" mavzusini zamonaviy texnologiyalar asosida o'tish texnologiyasi keltirilgan bo'lib, unda mavzu dars bosqichlariga rioya etilgan holda yoritilgan.

Kalit so'zlar: tarbiya, ezgulik, tafakkur, usullar, multemediya, odob-axloq, dars.

7-sinf Tarbiya

Maqsad: Ta'limiy: O'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish. Yuksak insoniy fazilatlar mohiyatini anglatish, ularga ongli munosabatda bo'lish, hamma millat vakillariga yaxshi munosabatda bo'lish bilimini shakllantirish

TK2: axborot manbalari (televizor, telefon)dan to'g'ri foydalana olish

Tarbiyaviy: Odob-inson ko'rki va ma'naviy boyligi ekanligini va mutafakkir ma'rifatparvarlar asarlaridagi hikmat, rivoyat va o'gitlarini, milliy sharqona odob-axloq qoidalari, fazilatlarini, o'zbekona urf-odat va an'alarining milliy xususiyatlarni farqlash va amalga oshirish usullarini o'rgatish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarning mavzuga oid bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish, matn bilan ishlash orqali fikrlash qobiliyatlarini, og'zaki nutqini o'stirish.

FK1: O'zbekistonda yashayotgan millatlar va elatlar haqida ma'lumot bera olish.

Dars usuli: Suhbat, tushuntirish, “Nima uchun?”

Dars jihozi: Darslik, taxta, mavzuga oid rasmlar, tarqatmalar, texnik vositalar.

Dars shiori:

Tarix-madaniyat ko‘zgusi demak,

T /R	Bo‘limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O‘tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O‘quvchilarni rag‘batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

Uning sirlarini o‘rganmoq kerak.

Bizning shiorimiz:
Yosh avlodmiz, orzumiz mo'l,
Gulzor bo'lar hattoki cho'l.

Bizning maqsadimiz:
Farzandlik burch oqlamog'im
ahd etayin,
Izn bersang, jon Vatanim, madh

Darsning borishi:

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. O'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. O'tilgan mavzuga oid savol va topshiriqlar yozilgan kartochkalar tarqatiladi. O'quvchilar topshiriqlarni bajarib, o'tilgan mavzuni qismlarga bo'lib gapirishadi, xulosa chiqarishadi, o'qituvchi tomonidan umumlashtiriladi.

“Nima uchun?” usuli orqali o‘tilgan mavzu mustahkamlanadi.

Inson **nima uchun** uyini sog‘inadi?

«Zumrad va Qimmat» ertagi esingizdami? Zumrad nima uchun tomga chiqqanida viq‘lavdi?

O‘zbekistonning qaysi hududlariga sayohat qilgansiz?

Taassurotlaringiz bilan o‘rtoqlashing.

III. Yangi mavzu bayoni. Sayohatga chiqish – yaxshi, uyga qaytish – yoqimli! Sayohat oldidan o‘zingizni uydan zerikkandek his qilsangiz ham, uyga qaytishning zavqi o‘zgacha. Vatanga qaytishning gashti ham xuddi shunday. Sayohat qiling, dunyo ko‘ring, o‘qib-o‘rganing va bir kuni, albatta, Vatanga qayting. Unutmang – siz uning aziz bir bo‘lagisiz.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 49-moddasini o‘qing va quyidagi savollarga javob bering:

1. Ushbu moddada qanday majburiyatlar bayon qilingan?
2. Nima deb o‘ylaysiz, nega fuqarolar tarixiy, ma’naviy va madaniy merosni avaylab-asrashi shart?
3. Men ... majburiyatlarni bajaraman. Mening bu ... juda muhimdir.

VATANDIN YAXSHI YOR BO‘LMAS...

Bir yumush bilan Nyu-Jersi shahriga yo‘lim tushdi. Yonimdagi o‘rindiqda o‘tirgan o‘rta yoshli bir kishiningmen tomonga qarab turganini sezib, beixtiyor o‘girildim. Nigohimiz to‘qnashdi.

– O‘zbekistondanmisiz? – menga yuzlandi mayin tabassum bilan.

– O‘zbekistondanman, – deya o‘rnimdan turib, u kishining oldiga bordim.

Salomlashdik. So‘rashdik.

Suhbatdoshim ismi Bahodir, ota-bobosi asli an dijonlik ekanligini aytdi. U Amerikada tugʻilib, oʻsib, ota-buvalaridan me ros kasb –ekan.

– Otam Andijonning odamlari, bogʻ-rogʻlari va Bogʻisha mol haqida koʻp gapirganlar. Har safar eslaganlarida Oʻzbekistonga, albatta, bir kun borishlariga ishonar edilar. Oʻzbekiston mustaqillikka erishgach, yoʻllar ochildi. Vatandagi yaqinlarimiz bilan topishdik, diydor koʻrishdik. Oxirgi yillarda ular besh marta Andijonga bordilar. Har safar: «Vatanimda koʻz yumish nasib etsin», deb duoga qoʻl ochar edilar. Otamning duolari ijobat boʻlib, Vatanda vafot etdilar.

– Otangizning joylari jannatda boʻlsin, – dedim koʻzlarim yoshlanib.

Nosir Zohid, yozuvchi

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash.

“Hikmatlar xazinasi” usuli. Bunda darslikdagi quyidagi maʼlumot bajariladi.

VATAN TUYGʻUSI

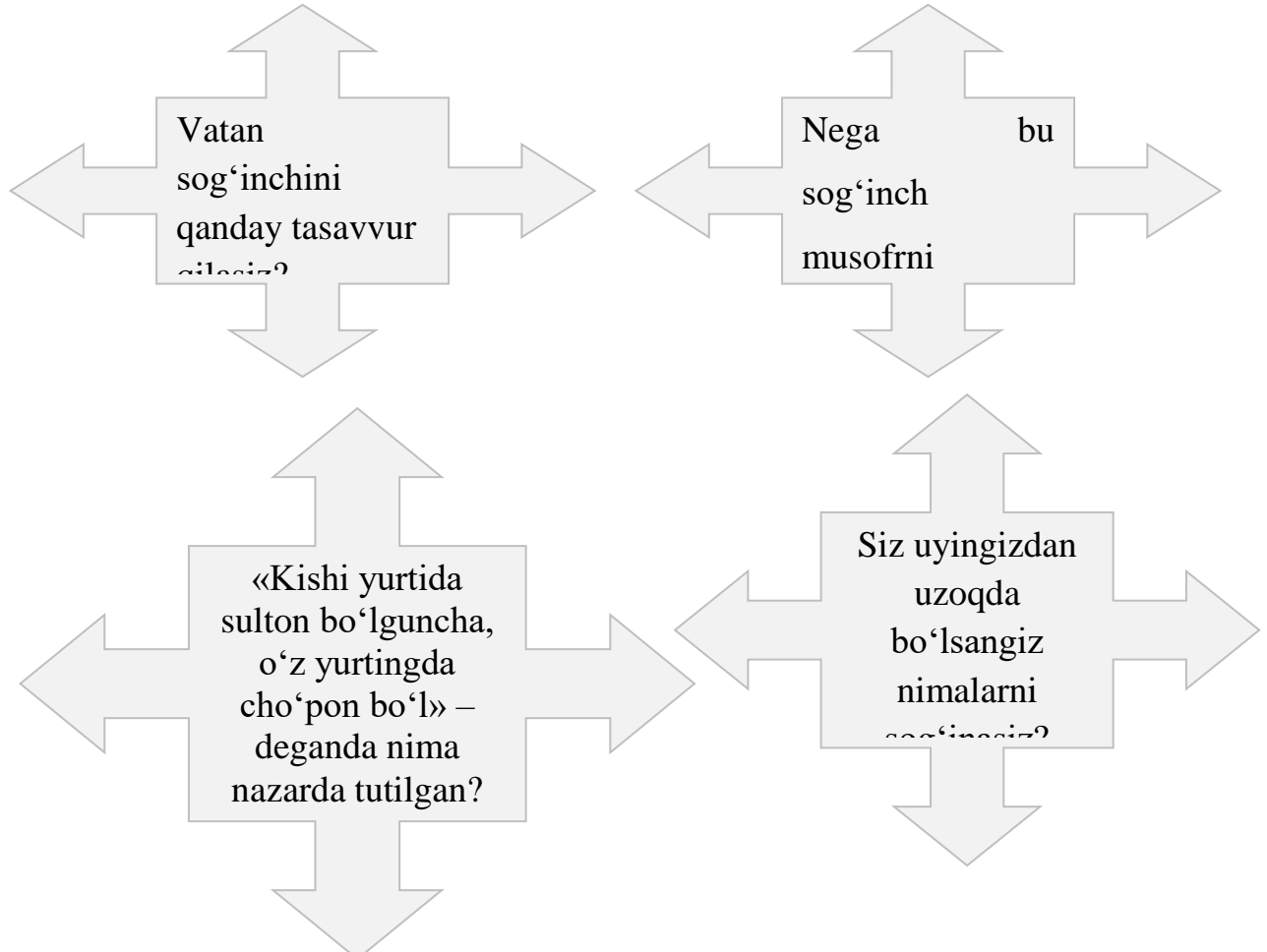
Biz turkistonliklar oʻz vatanimizni jonimizdan ortiq suyganimizkabi, arablar arabistonlarini, qumlik, issiq choʻllarini, eskimularshimol tarafarini, eng sovuq qor va muzlik yerlarini boshqayerlardan ziyoda suyarlar. Agar suymasalar edi, havosi yaxshi, tiriklik oson yerlarga oʻz vatanlarin tashlab ketmas edi.

Bobolarimiz: «Kishi yurtida sulton boʻlguncha, oʻz yurtindachoʻpon boʻl», – demishlar.

Abdulla Avloniy

"Yumaloqlangan qor o'yini" usuli orqali yangi mavzu mustahkamlanadi.

Bunda mavzuga oid savollar qor parchalariga yoziladi va o'quvchilar tanlab, savollarga javob beradilar.

V. O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.

O'quvchilar darsdagi ishtirokiga ko'ra baholanadi. Rag'bat kartochkalari orqali baholanadi.

VI. Uyga vazifa Uyga vazifa bugungi mavzuni o'qib kelish, qayta hikoyalashga tayyorlanish, xulasa chiqarish.

1. «**Ma'naviyat xazinasidan**» ruknida berilgan hikmatni hayotiy misollar bilan izohlang.

2. Abdulla Avloniyning Vatan tuyg'usi haqidagi fikrlarini davom ettirishga harakat qiling.

3. «Men nechun sevaman O‘zbekistonni...» mavzusida loyiha tayyorlang. Vatan haqidagi filmlar, badiiy asar va rasmlardan foydalaning.

4. Mustaqil ravishda quyidagi topshiriqlarni bajaring:

– Zahiriddin Muhammad Boburning Vatan sog‘inchi haqidagi o‘y-fikrlarini «Vatandin yaxshi yor bo‘lmas...» hikoyasining asosiy g‘oyasi bilan bog‘lang.

– Boburning shu mazmundagi g‘azal va ruboiylaridan namunalar toping va daftaringizga yozing.